

จากบรรณาธิการ

สถานการณ์บ้านเมืองในประเทศไทยในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศเฟื่องฟู ทำให้เกิดข้อมูลข่าวสารมหาศาลที่แพร่หลายได้อย่างรวดเร็ว นับเป็นวินาที โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งสถิติการใช้อินเทอร์เน็ตของประเทศไทยในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ในปี 2551 มีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ประมาณ 10.9 ล้าน และในปี 2555 ได้เพิ่มขึ้นเป็น 16.5 ล้านคน หรือร้อยละ 60 ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงผู้ใช้โทรศัพท์และอุปกรณ์สื่อสารแบบพกพาที่มีจำนวนถึง 44 ล้านคน¹ ข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่โดยทั่วไป ได้แก่ ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น ข้อเท็จจริง ประสบการณ์ และจินตนาการของมนุษย์ที่บันทึกลงในสื่อรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยมีการถ่ายทอดหรือเผยแพร่อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการนั้น เราเรียกว่า “ข้อมูล (Data)” และหากมีการประมวลผลเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เราเรียกว่า “สารสนเทศ (Information)” เมื่อบุคคลได้รับสารสนเทศย่อมก่อให้เกิด “ความรู้ (Knowledge)” ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้คำจำกัดความว่า “เป็นสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิดหรือการปฏิบัติต่อวิชาในแต่ละวิชา” ความรู้จึงเป็นสิ่งที่ผ่านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์จนเกิดความเข้าใจ สามารถนำไปสู่การปฏิบัติจนเกิดเป็นความเชี่ยวชาญหรือทักษะเฉพาะตัวบุคคล ตลอดจนพัฒนาให้เป็นประโยชน์จนเป็นที่ยอมรับของของสังคม ความรู้อาจแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ ความรู้ภายนอก (Explicit) คือ สิ่งที่ผู้รู้แสดงออกมา โดยการพูด บรรยาย เขียน และสาธิต และความรู้ภายใน (Implicit / Tacit) เป็นทักษะหรือความเชี่ยวชาญที่อยู่ภายในตัวผู้รู้ แต่ไม่ได้แสดงออกมาให้ปรากฏ ทั้งนี้การดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคลและการอยู่ร่วมในสังคมจำเป็นต้องอาศัยทั้งสารสนเทศและความรู้ แต่สิ่งสำคัญที่บุคคลพึงมีหรือพัฒนาต่อจากความรู้ คือ ปัญญา (Wisdom) ซึ่งหมายถึง ความเฉลียวฉลาดและความรอบรู้ รวมถึงการมีสติในการพิจารณาเพื่อตัดสินใจและประยุกต์ความรู้ของตนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีความรับผิดชอบ โดยคำนึงถึงจริยธรรมและผลประโยชน์ของส่วนรวมหรือสังคม

จากปัญหาของประเทศไทยในปัจจุบันที่มีความขัดแย้งทางการเมืองที่รุนแรง รวมถึงการมีมวลชนจำนวนมากออกมาเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการเมืองและสังคม นับเป็นเรื่องใหม่ที่ไม่เคยเกิดขึ้นกับสังคมไทยมาก่อน ดังนั้น ข้อมูล สารสนเทศ ความรู้ และปัญญา นับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่บุคคลพึงแสวงหาได้อย่างถูกต้องและพัฒนาได้อย่างเหมาะสม นักวิชาชีพสารสนเทศจึงควรมีบทบาทสำคัญในการนำเสนอและชี้แนะการแสวงหาสารสนเทศที่มีคุณภาพแก่สังคม เพื่อให้ประเทศไทยก้าวสู่สังคมแห่งความรู้และปัญญาอย่างแท้จริง

วารสารบรรณศาสตร์ฉบับนี้ ประกอบด้วยบทความต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายขององค์ความรู้ แต่ประสานความเป็นหนึ่งของศาสตร์ด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ได้อย่างลงตัว เฉกเช่นสังคมไทยซึ่งมีความแตกต่างทางความคิด แต่ก็มีจุดร่วมที่ลงตัว คือ ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อันจะนำพาให้ประเทศไทยของเราสู่ความสงบและสันติสุขที่ยั่งยืนตลอดไป

บรรณาธิการ

¹ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2556). การสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2548-2555. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2557, จาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/BaseStat/12bastestat.html>.